

การฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ให้เป็นเศรษฐกิจสีเขียว

ตอนที่ 3: กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

(Green Recovery from COVID-19 #3: International Monetary Fund)

คมศักดิ์ สว่างไสว

นักวิชาการประจำศูนย์วิจัยนโยบายด้านเศรษฐกิจสีเขียว

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund - IMF) ได้นำระเบียบวิธีในการจัดทำ Green Stimulus Index (GSI) ของ Vivid Economics & Finance for Biodiversity Initiative (December 2020) ซึ่งเป็นการวัดประสิทธิผลของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่คำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม มาประยุกต์พัฒนาต่อเพื่อใช้ในการวัดประสิทธิผลของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่คำนึงถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งการประเมินเบื้องต้นพบว่า งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเชิงบวกมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

โดยฝรั่งเศสได้จัดสรรงบประมาณเกือบ 1% ของ GDP ให้กับมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเชิงบวก (climate-positive measures) ในขณะที่หลายประเทศไม่ปรากฏ Climate-positive Measures หรือ Climate-negative Measures อย่างมีนัยสำคัญ (รูปที่ 1) ทั้งนี้ Climate-positive Measures ส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายงบประมาณทางตรง อาทิ สิ่งจูงใจเพื่อเพิ่มการใช้ยานพาหนะที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในจีน ฝรั่งเศส และอิตาลี รวมทั้งเงินกู้ยืมและเงินให้เปล่าเพื่อการลงทุนสีเขียว เช่น การทำความสะอาดบ่อน้ำมันที่ปลดระวางแล้วในแคนาดา ยานพาหนะเชิงพาณิชย์สมัยใหม่ในเยอรมัน และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ยึดหยุ่นกับสภาพภูมิอากาศในญี่ปุ่น ในทางกลับกัน Climate-negative Measures ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืมเพื่อกอบกู้กิจการ (bail-out) เช่น อุตสาหกรรมการบินในบราซิล จีน และฝรั่งเศส ซึ่งปัจจุบันมีเพียง Bail-out ของฝรั่งเศสเท่านั้น ที่มีเงื่อนไขส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

นักวิจัยจาก Global Development Policy Center แห่ง Boston University ได้พัฒนา IMF COVID-19 Recovery Index ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อวัดผลการดำเนินงานของประเทศผู้กู้ยืมเงินที่ได้รับคำแนะนำหรือเงื่อนไขจาก IMF ในการเพิ่มความพยายามที่จะต่อสู้กับโรคระบาด COVID-19 ผ่านมาตรการ 3 ด้าน ได้แก่ (ก) นโยบายสุขภาพ (Health Policies) (ข) การปกป้องประชาชนและสนับสนุนบริษัทที่เปราะบาง (Support to the Vulnerable Population) และ (ค) การตระหนักถึงการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ให้เป็นเศรษฐกิจสีเขียว (Green Recovery) โดย IMF COVID-19 Recovery Index จะเป็นดัชนีผสม (composite index) ที่มาจากค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-3 คะแนน

รูปที่ 2 แสดงดัชนีผสม (composite index) และคะแนนของแต่ละด้าน โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็นแบบรวม (overall) แบบมีเงื่อนไข (conditional) แบบไม่มีเงื่อนไข (unconditional) และเฉพาะ

โครงการ Flexible Credit Line (FCL Only) ทั้งที่มีและไม่มีโครงการ FCL ซึ่งจากคะแนนแต่ละด้านจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า Health Policies และ Support to the Vulnerable Population เกือบทั้งหมดมีคะแนนมากกว่า 2 คะแนน ส่วน Green Recovery ทั้งหมดมีคะแนนต่ำกว่า 0.50 คะแนน ทำให้ดัชนีผสม (composite index) ลงมาอยู่ในช่วง 1.18 – 1.84 คะแนน ดังนั้น ประเทศผู้กู้ยืมเงินจาก IMF ไม่ได้ตระหนักถึงการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเลย

ถึงแม้ว่า ข้อมูลในรูปที่ 2 ไม่มีกรณีของประเทศไทย แต่หากพิจารณาบางประเทศก็พบข้อมูลที่น่าสนใจ ของตัวอย่างบางประเทศดังนี้

สาธารณรัฐแอฟริกากลาง มีคะแนนของ Green Recovery และ Vulnerable Population ได้คะแนนด้านละ 0 คะแนน ในขณะที่คะแนนของ Health Favorability ได้ 2 คะแนน จึงทำให้ดัชนีผสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.7 ซึ่งเป็นค่าดัชนีผสม ที่ต่ำสุดประเทศที่เป็นกรณีศึกษา และเช่นเดียวกับกรณีของชูดานใต้

โคลัมเบีย มีคะแนนของ Green Recovery เท่ากับ 0 ในขณะที่คะแนนของ Health Favorability และ Vulnerable Population ได้คะแนนด้านละ 1.5 คะแนน จึงทำให้ดัชนีผสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.00

ปาปัวนิวกินี มีคะแนนของ Green Recovery เท่ากับ 0 ในขณะที่คะแนนของ Health Favorability และ Vulnerable Population ได้คะแนนด้านละ 2 คะแนน จึงทำให้ดัชนีผสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.33

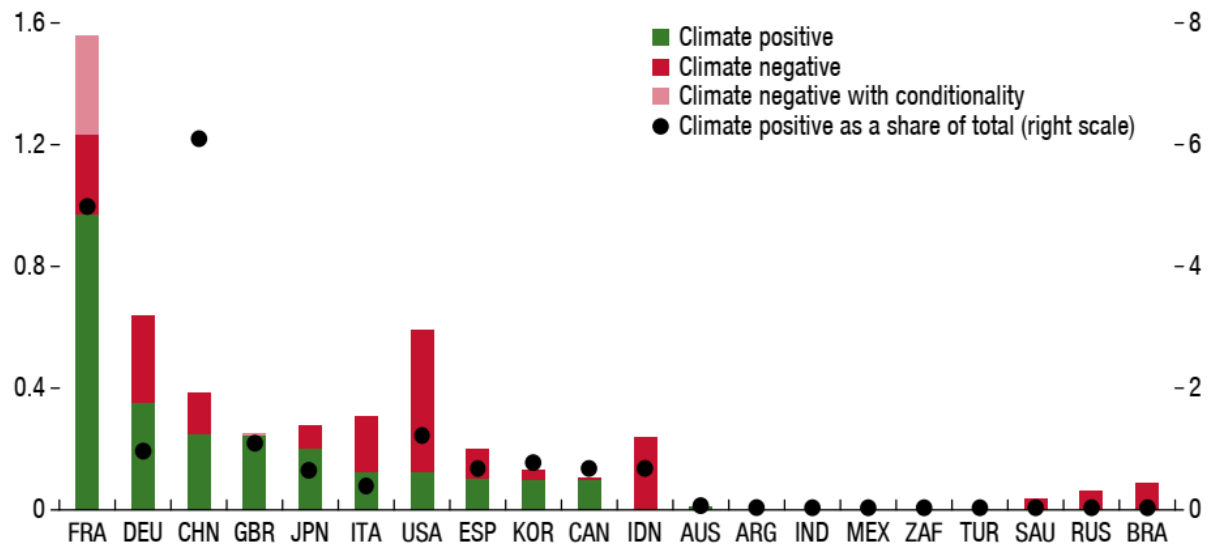
เมียนมา มีคะแนนของ Green Recovery เท่ากับ 0 ในขณะที่คะแนนของ Health Favorability และ Vulnerable Population ได้คะแนนด้านละ 3 คะแนนเต็ม จึงทำให้ดัชนีผสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.00

บังคลาเทศ มีคะแนนของ Green Recovery เท่ากับ 3 ในขณะที่คะแนนของ Health Favorability และ Vulnerable Population ได้คะแนนด้านละ 2 คะแนน จึงทำให้ดัชนีผสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.33

ไนจีเรีย มีคะแนนของ Green Recovery เท่ากับ 2 ในขณะที่คะแนนของ Health Favorability และ Vulnerable Population ได้คะแนนด้านละ 3 คะแนน จึงทำให้ดัชนีผสมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.77 ซึ่งเป็นค่าดัชนีผสม ที่สูงสุดประเทศที่เป็นกรณีศึกษา

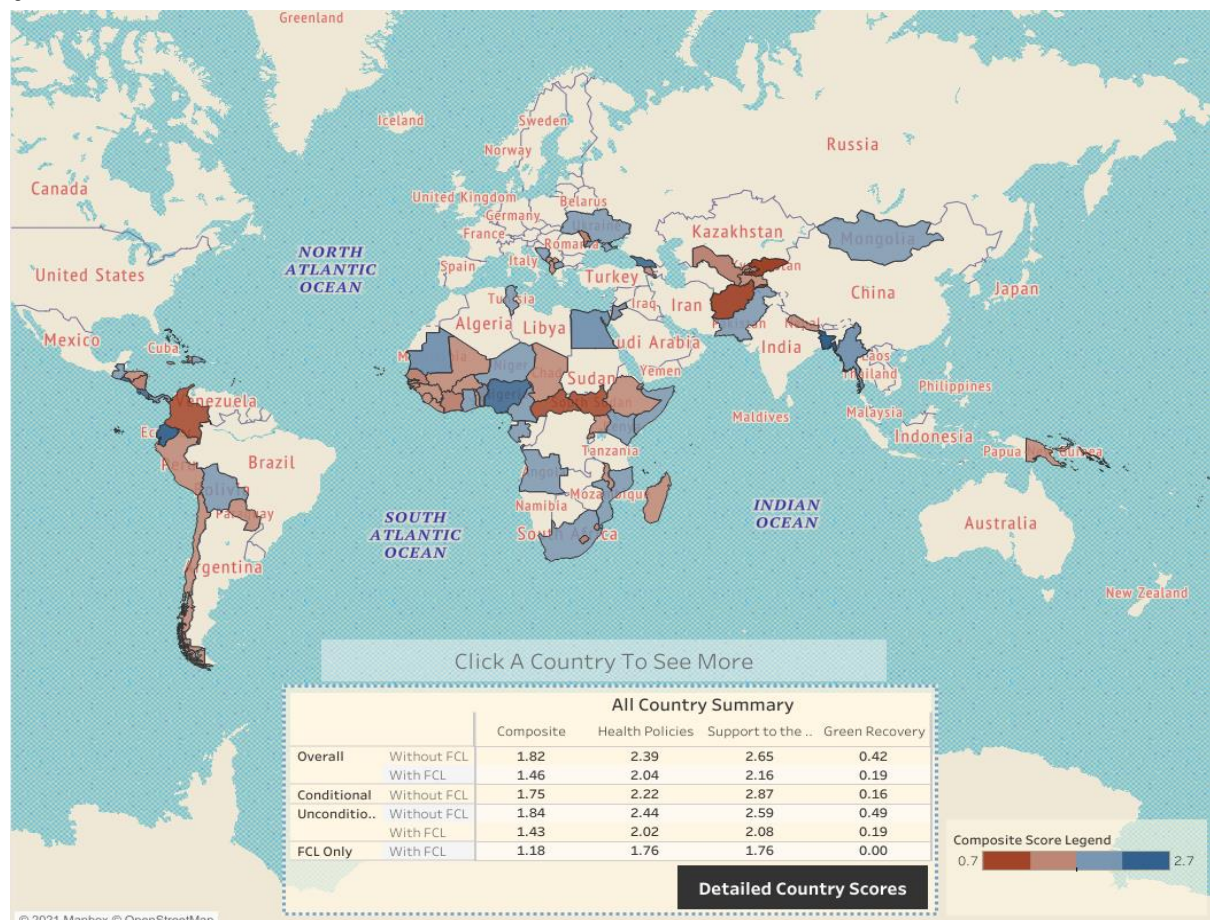
รูปที่ 1 มาตรการการคลังเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการระบาดของโรค COVID-19 ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกลุ่มประเทศ G20

(Percent of GDP, left scale; percent of total, right scale)

ที่มา: IMF (2020)

รูปที่ 2 IMF COVID-19 Recovery Index

ที่มา: Global Development Policy Center (2021)

อ้างอิง

Finance for Biodiversity Initiative. (2020). IMF uses Green Stimulus Methodology. สืบค้นจาก <https://www.f4b-initiative.net/news/imf-uses-green-stimulus-methodology>

Global Development Policy Center. (2021). IMF COVID-19 Recovery Index. สืบค้นจาก <https://www.bu.edu/gdp/imf-covid-19-recovery-index/>

IISD. (2020). IMF Recovery Index: Little Support for Green Recovery Measures. สืบค้นจาก <https://www.iisd.org/sustainable-recovery/news/imf-recovery-index-little-support-for-green-recovery-measures/>

IMF. (2020). Fiscal Monitor: Policies for the Recovery. สืบค้นจาก <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor>

Vivid Economics & Finance for Biodiversity Initiative (2020). Greenness of Stimulus Index, 4th Edition (October 2020).